

St.-GUMMARUS
site

LOG BOEK N° 3

PERIODE LOGBOEK

van oktober 2023 tot eind december 2023

VOLLEDIGE UITVOERINGSTERMIJN

550 kalenderdagen: van april 2023 tot begin 2026

steenmeijer
architecten

Opstart van de vloerwerken

Na een goedgekeurde archeologievergunning, gingen de vloerwerken in de kerk van start. De volledige vloer van de kerk werd ingescand. Alle vloertegels en grafzerken kregen een nummer, met een zeer gedetailleerd vloerplan als resultaat.

De vloerwerken startten, na een voorbereidingstraject, met het uitnemen van kleine vloertegels en het liften van de grafzerken in de kooromgang. De grafzerken krijgen een stockageplek buiten de kerk, afgeschermd van regen. Om na te gaan of er restanten in de bovenste grondlagen aanwezig zijn, gebeuren de werken altijd in aanwezigheid van een archeoloog. Tijdens de vooronderzoeken bleken er immers zowel muurresten van de Romaanse kerk in de grond aanwezig te zijn als massieven van de huidige kerk zoals kettingmuren tussen de kolommen. De archeoloog stelt dan na verdere analyse een waardebeoordeling van deze muurresten op, zodat de vloerventiloconvectoren en bijhorende leidingen hierrond in de grond geplaatst kunnen worden.

uitgenomen grafzerken

De eerder gemaakte vloerscan wordt gebruikt om de ventiloroosters in het huidige vloerpatroon te integreren. De vloerventiloconvectoren zullen in de toekomst de kerk van warme en verse lucht voorzien.

behandeling
Colibranttriptiek

Behandeling Colibranttriptiek en Kleermakers- of Sint-Franciscus van Assisi triptiek

Voorafgaand aan de verplaatsing tijdens de werken werd de huidige staat van twee waardevolle schilderijen, de Colibranttriptiek (topstuk) en

Kleermakerstriptiek (Peter Paul Rubens), in kaart gebracht. Tijdens deze conditiecontrole kwam aan het licht dat de verflagen van beide triptieken zeer fragiel waren. Om een veilig transport zonder schade te garanderen, werden ze daardoor eerst vooraf behandeld. Zo vond er een oppervlaktereiniging plaats en werden zowel de verflagen als de kaders gefixeerd met Japans papier. Beide triptieken blijven nu veilig bewaard in een externe opslagruimte met geklimatiseerde bewaaromstandigheden.

Verplaatsing en behandeling kerkarchief

Voor de restauratiewerken werd het archief van de Sint-Gummaruskerk gewoon bewaard in de kerk. Door de ongunstige bewaaromstandigheden werd het kerkarchief verplaatst naar de dekenij over de kerk. Daarnaast bleek tijdens het vooronderzoek dat het archief aangetast is met schimmelsporen en kleine insecten zoals zilvervisjes. Om het archief in de toekomst veilig te bewaren, werd het behandeld met een gammastraling. Bij deze behandelingsmethode worden de schadelijke organismen in het archiefmateriaal met radioactieve bron verdelgd. Hierna worden alle stukken manueel gestofzuigd om de dode schimmels en insecten te verwijderen.

Uitname glas- in-lood en afscherming ramen

Van zodra de gevelsteiger opgebouwd was, startte de restauratie aan de buitenzijde van de kerk. Zowel de natuurstenen gevels als de glas-in-loodramen worden gerestaureerd. Voor deze werken starten, wordt gezorgd voor afkastingen aan de raamopeningen zodat het kerkgebouw altijd wind- en waterdicht is. In november 2023 volgde een eerste fotorapportage en proefdemontage van enkele glaspanelen uit de eerste fase. Tijdens de proefdemontage bekeek het bouwteam op welke manier de glaspanelen veilig gedemonteerd kunnen worden. Nadien worden de glaspanelen in kisten getransporteerd naar het glasatelier voor een shadeanalyse en de effectieve restauratie.

uitname recht paneel en uitgenomen maaswerkpaneel

Wist je dat...

storm Ciarán op 2 november 2023 ook stormschade veroorzaakte aan de Sint-Gummaruskerk? Tijdens de storm kwam de windhaan van de vieringtoren los. De haan wordt gerestaureerd en opnieuw verguld. Tot deze herstellingen plaatsvinden, blijft hij op een veilige plaats bewaard.

windhaan vieringtoren

